

Lektier læres i dertil fastsatte Timer paa Skolen. De ældre Elever har daglig Hjemmelæsning.

Skoletiden er i Børnehaven Kl. 9—1; i 1ste og 2den Klasse Kl. 9—2, i 3dje Klasse Kl. 9—2½ og i de følgende Klasser Kl. 9—3. Fritiderne tilbringes i Haven. Dog tilbringer de ældre Elever ofte Frokosttiden med Boldspil og Skøjteløbning paa Fælleden.

Efter forrige Aars Sommerferie flyttede Skolen ind i sin nye Bygning.

Skolen har i det forløbne Aar været besøgt af 142 Elever, 79 Piger og 63 Drengene. Børnehaven har i Vinter haft 26 Elever, i Maj 17.

Til den syge unge Pige

har vi endvidere modtaget: fra B. Nyborg 10 Kr.; med det forud indkomne 24 Kr. Bidrag modtages fremdeles.

Olive Schreiner

og

Kvindesagen.

(Fortsat.)

Men Tiden gik, Sæderne mildnedes, og en Forandring indtraadte.

Der behøvedes omsider ikke mere end een Mand af fem til Jagt og Krig, senere kun een af ti, og længere hen kun een af tyve. De Mænd, som intet havde at gøre, tog Del i noget af Kvindernes Arbejde. De dyrkede Markerne, saaede Korn, byggede Huse og lavede Lerkar.

Efterhaanden levedes Livet mere inden Døre, og Trangen til Hygge og Velvære fremstod. Arbejdet i Hjemmet blev større og vanskeligere. Naar Kvinden indskrænkede sig dertil, blev hun ikke derfor mindre optagen og virksom end før. Hun havde travlt med at spinde og væve, smykke Hjemmet og sørge for de mange Børn, lige til de blev voksne. Hendes Hverv var forandret uden at forringes, og hun var fremdeles tilfreds. Hun blev ved at være det, medens den materielle Fremgang i flere Retninger forandrede hendes Sysler; saa længe hun følte sig uundværlig, var hun tilfreds.

Men omsider var der noget nyt, en hemmelighedsfuld og vældig Kraft, som viste sig paa den menneskelige Arbejdsmark og frembragte en gennemgribende Omvæltning. Alt, hvad der gennem lange Aarhundreder havde staaet fast, faldt sammen. Imidlertid var den stadig frugtbare Jordbund rede til at frembringe den moderne Storstad.

Da Maskinerne fremstod, blev Mennesket fordrevet fra det Arbejde, han gennem Aarhundreder havde haft. Dog behøvede han ikke derfor at sidde med Hænderne i Skødet. Det, som Maskinen i een Henseende havde berøvet ham, gav den den ham igen i en anden. Den arbejder for ham; men han maa passe den. Den tager Haandens Gerning; han bliver ved at være Hovedet. Haandværkeren er ved at forsvinde; men Opfindere, Ingeniører, Konstruktører og Maskinmestre behøves i stadig voksende Mængde. Og hvad mere er: Maskinen, denne vidunderlige Tjener, gør det Arbejde let, som før var en Umulighed. Kunstens Udvikling begynder og aabner nye Veje for Mandens Virksomhed.

Medens tidligere een Kvinde var nok til at styre og smykke et Hjem, tages der nu en hel Sværm af Haandværkere og Kunstnere i Arbejde dertil. Der var en Tid, da man helbredede de syge med de Urter, enhver kunde samle og berede til en Drik, eller man hentede i alvorlige Tilfælde »en klog Kone«. Hvor mange Læger har man ikke nu, lærde Mænd, som uden Ophør studerer Naturen for at udforske dens Hemmeligheder? Hvad Litteraturen angaar, sysselsætter den Tusinder og atter Tusinder. Til at underrette Publikum om det nyeste nyt har man Hærskarere af Journalister i Ste-

det for Trommeslageren, som i de gode, gamle Dage besørgede denne Forretning paa Gadehjørnerne. Fordum lukkede Kongen sig inde med nogle faa Raadgivere og ordnede med dem Landets Politik og Styrelse. Nu om Stunder er der i hvert Land Masser af Mennesker, som søger Belæring om Statssager, om alt det, som man maa forstaa for at »skabe Historie«.

Aldrig har Mændene, som Helhed set, været saa sysselsatte som nu; de har ingen Grund til at klage — og det gør de heller ikke — over at den nuværende Ordning af Samfundet har berøvet dem noget af deres Arbejde.

For Kvinderne stiller Sagen sig anderledes. Udviklingens Gang har ogsaa fordrevet dem fra deres gamle Arbejdsomraade, men uden at give dem den tilsvarende Erstatning, som Mændene har faaet. Vore Spinderokke er for bestandig gaaet i Staa; vi kan ikke mere sige, at vi alene laver Klæderne til os selv og vore nærmeste. Vore Væve, vore Haandkværne er blevne til Dampmaskiner. Mere og mere bliver det Skik, at Fødemidlerne sælges færdiglavede. I fornemme Huse er det Mænd, som arbejder i Køkken og Spisekammer. Mejeripigerne har maattet vige Pladsen for Centrifuger og andre Maskiner. Endogsaa saadanne Arbejder som at lave Broderier og andre Smaating til Pynt i Hjemmet er sluppet Kvinden ud af Hænderne. Og Dameskræddere har tilintetgjort den gamle Vedtægt, at hun skulde sørge for Klæderne; hun syr ikke engang sine egne Kjoler mere.

Hvortil skal hun da bruge sin Tid og sine Kræfter? Sætte Børn i Verden, pleje og opdrage dem, det er, svarer man os, den store, den ædle Gerning, som fra Evighed af er givet hende. Hjemmet er hendes Rige, som hun ikke bør forlade, tilføjes der.

Det maa være os tilladt paany at undersøge Kendsgerningerne med Opmærksomhed og Upartiskhed. Som vi allerede har sagt før, blev fordum Sønnerne opdraget af deres Mødre gennem Størstedelen af Barndommen og Døtrene lige til deres Giftermaal; den moderlige Omsorg var mange Aar igennem uundværlig. Men nu er Opdragelsen bleven saa sammensat, at Børnene allerede tidlig maa forlade Hjemmet. Hos rige Folk overgives de nyfødte Børn til Ammerne, senere gaar Pigerne over til Lærerinders Omsorg, og Drengene sendes i lærde Skoler. Hos fattigfolk har man til Drengene saa vel som til Piger først Vuggestuerne, saa Skolen, og saa sættes de i Lære. Kvinden er altsaa ude af Stand til at udføre det Hverv, som tidligere blev anerkendt som hendes væsentlige: Børnenes Opdragelse.

Endelig er der den sidste, den eneste Gerning, som nødvendigvis er forbeholdt hende alene; ogsaa den indskrænkes. Kvindens Rolle var fordum at sætte Børn i Verden, jo flere, jo bedre. Saaledes erstattede hun de Tab, som forvoldtes af Krig, Hungersnød og Pest, Onder, som stadig decimerede Befolkningen. Der maatte talrige Børn til at fylde disse

KVINDEN OG SAMFUNDET.

Nørregade 33, St.

København K.

Huller, den Hustru, som skænkede sin Mand en Snes, skattedes højest. Tilmed var i Middelalderen — ja lige ned til vore Dage — Dødeligheden mellem Børn meget betydelig; den foraarsagedes af Uvidenhed, smitsomme Sygdomme og den fuldstændige Mangel paa Antiseptik. Af Hustruernes Frugtbarhed afhang selve Civilisationens Bestaaen.

Luther skrev: »Dersom en Kvinde overanstreges eller til sidst dør af at bringe Børn til Verden, det faar saa være. Hendes Pligt er at føde«.

Videnskabens Fremskridt og de nye Livsvilkår har formindsket Dødeligheden. Takket være Antiseptiken dør der næsten ingen spæde Børn mere hos de rige, og Tilstanden er ligeledes betydelig bedre i de fattige Klasser. Følgen heraf er, at Kvinden ikke har nødig at føde saa mange Børn som før. Flere andre Aarsager bidrager til at formindskes hendes Pligter i denne Henseende. Efterhaanden vil det kun gøres nødig, at hun to eller tre Aar af sit Liv udfører det store Hverv, der tidligere lagde Beslag paa saa meget af hendes Tid og Kræfter.

Er denne Forandring til Gavn eller til Skade? Den Sag har vi ikke at undersøge her. Vi fastslår kun, at saaledes er det.

Altsaa har Kvinden lidt efter lidt mistet de tre Fjerdedele af de Sysler, som fordum var hendes alene, og den tilbageblivende Fjerdedel er betydelig forringet.

Vi Nutidens Kvinder staar altsaa ved det Punkt, som de svundne Tiders Kvinder naaede til. Vi er da, paa nogle Undtagelser nær, reducerede til Lediggang og er blevne Mandens Parasiter.

Endnu en Gang stiger Dekadencens Spøgelse truende frem for Menneskeslægten.

Det er en Fornemmelse af denne Fare, som rejser den nuværende Kamp for Kvindesagen. Fra Verdens ene Ende til den anden lyder Raabet: Arbejde! vi forlanger Arbejde for Kvinderne!

Hvad det angaar at gaa baglængs, det har vi ingen Trang til. Vi vil ikke kræve vore Røkke tilbage, heller ikke Væven eller Haandkværnen, lige saa lidt som vi vil sende Mændene tilbage til Jagt og Krig. Vi vil ikke engang stræbe — hvor tiltalende det end kunde være — at genoplive den frugtbare Hustru, som frembragte et Barn om Aaret. Vi forlanger heller ikke, at vore Sønner og Døtre skal opdrages udelukkende af os. Thi dette, ved

vi, kan ikke ske. Hvorledes skulde Fortiden kunne vende tilbage?

Imidlertid, som Olive Schreiner med Styrke udtaler, vore Fordringer er lige fuldt store. Vi forlanger, at i denne sælsomme nye Verden, hvor intet er som før, hvor enhver Ting antager en ny og uventet Skikkelse, i denne nye Verden vil vi have vor Del af det sociale Arbejde.

Dersom i Fremtiden Maskinerne skal udføre alt husligt Arbejde, forlanger vi Plads i Værkstederne. Dersom kun en Del af vort Køn føder Børn, forlanger vi en anden Gerning for de øvrige Kvinder. Og dersom Mødrene ikke behøver at være optagne mere end nogle Aar af dette Hverv, saa forlanger vi anden Beskæftigelse for dem i Resten af deres Liv. Dersom Tiden kræver aandelig Virksomhed i Stedet for Muskelkraft, saa forlanger vi, at man giver os en Opdragelse og Undervisning, der er Mandens lig og sætter os i Stand til at indtage en Plads i Livet, som er sideordnet med hans. Dersom Folket bliver Konge, kræver vi, som udgør Halvdelen af Folket, vor Del i Styrelsens og Lovgivningens Rettigheder og Pligter. Eftersom vor gamle Arbejdsmark oversvømmes af Mændene og lukkes for os, forlanger vi Adgang til den nye.

Og naar vi holder fast ved disse Krav, er det ikke alene for vor egen Skyld, men for hele Menneskeslægten. Det er for at bevare vor moderne Civilisation fra en sikker og hurtig Affældighed.

Renée Ramhaud.

(i Revue Morale).

Støt Indsamlingen til et „Herberg for hjemløse Kvinder“,

hvis snarlige Oprettelse er paatrængende nødvendig. Bidrag kan tilsendes undertegnede. Herbergets smaa Bøsser til Indsamling af Smaamønt kan rekvireres tilsendt portofrit ved skriftlig Henvendelse til

Vibeke Salicath, Valborg Andersen, Aaboulevard 9, 3. S., Holmens Kanal 22, Kbhvn. V. Kbhvn. K.

Enhver, som ikke kender

»Lys over Landet« — Ugeblad for frisindet Kristendom (Pris 1 Kr. Kvartalet) — kan faa Bladet paa Prøve i Juli Kvartal, mod at indsende 25 Øre pr. Postanvisning til Ekspeditionen,

Gothersgade 129. Kbhvn. K.

Den tabte Fryd.

Af Olive Schreiners »Dreams«.

Hvor Solskinnet legede blandt Strandens Stene, der sad Liv.

Hele Dagen sad hun der. Hele Dagen legede Vinden med hendes Haar, og hendes Ansigt var rettet mod Vandet. Hun syntes at vente — hun ventede, men vidste ej paa hvad.

Hele Dagen randt Bølgerne paa Sandet og tilbage igen, og de rosenrøde Muslingeskaller kastedes hid og did. Liv sad ventende. Hele Dagen havde hun Solglans i Øjet. Naar Aftenen kom, og hun blev træt, lagde hun Hovedet paa sine Knæ og faldt i Søvn. Men endnu ventede hun.

Da skar en Køl gennem Sandet, da hørtes Trin paa Stranden, og Liv vaagnede derved. En Haand blev lagt paa hendes Skulder, Stød gennem bævede hende. Hun saa op, og foran

sig saa hun Kærligheds underfulde Øjne. Hun vidste nu, hvem hun havde ventet paa.

Og Kærlighed drog Liv ind til sig. Af dette Møde fødtes et underfuldt og skønt lille Væsen — Fryd. Første-Fryd kaldte de ham. Solen, naar den skinner paa de muntre Bølger, er ikke saa glad, Rosenknoppen, naar den aabner sig for Solens Kys, er ikke saa frisk, som Fryd var. Hans Puls slog hurtigt. Han var saa varm, saa blød! Han talte aldrig, han lo blot og legede i Solskinnet. Og Kærlighed og Liv glædede sig meget over ham. Den ene sagde det ikke til den anden, men begge tænkte dybt i deres Hjerte: »Han skal for altid være vor Egen«.

Men der kom en Tid — var det efter Uger? var det efter Maaneder? — (hvem ved, Kærlighed og Liv maaler ikke Tiden) — da Fryd ikke længere var som før.

Han lo, han legede, han puttede de purpurrøde Bær i sin Mund; men en Gang imellem hang de smaa Hænder trætte, og Blikket søgte noget paa den anden Side Havet.

Og Liv og Kærlighed turde ikke se ind i hinandens Øjne, de vovede ikke at spørge: »Hvad fejler vort Hjertebarn?« Men hver hviskede til sig selv: »Det er ingenting, i Morgen vil hans Latter være lige saa klar som før«. Men i Morgen kom efter i Morgen, mens de vandrede videre, og Barnet legede ved deres Side, stedse mindre og mindre let.

En Dag havde Liv og Kærlighed lagt sig ned at sove, og da de vaagnede, var han borte. Men ikke langt fra dem paa Græsset sad et fremmed lille Væsen med vidtaabne, meget alvorlige og milde Øjne. Ingen af dem lagde Mærke til ham. De græd bitterlig og vilde gaa hver til sin Side.

Da lagde den lille med de alvorlige Øjne en Haand i hver af deres og trak dem sagte nærmere hinanden; og Liv og Kærlighed gik videre med Barnet imellem sig. Og da Liv i sit Hjertes Angst saa ned paa det, saa hun sine Taarer genspejlede i et Par bedrøvede Barneøjne. Og da Kærlighed i sin dybe Vaande brød ud: »Jeg kan ikke mere! Bagved os